

HUMANITY IN ACTION

POLSKA

Scenariusz zajęć nr 2 Popkultura

do książki

„O osobach z niepełnosprawnościami”

Grupa: 8-20 osób, uczniowie i uczennice klas VII i VIII oraz I i II klas szkół ponadpodstawowych

Czas trwania: 90 minut

Cel główny:

- uświadomienie młodym ludziom, że mimo iż często nie zdają sobie z tego sprawy, osoby z niepełnosprawnościami (dalej OzN) są obecne w ich najbliższym otoczeniu i są ważnymi członkami/członkiniami społeczności,
- uświadomienie młodym ludziom, że mimo, iż OzN są obecne w ich najbliższym otoczeniu, ich wiedza na ich temat i ich sytuacji jest stosunkowo minimalna lub/i powierzchowna,
- poszerzenie wiedzy uczestników/czek na temat OzN wybierając kwestie szczególnie interesujące młodych ludzi i podjęte w atrakcyjny dla nich sposób,
- zainspirowanie młodych ludzi do aktywizmu społecznego „na rzecz” i „z” OzN.

Cele szczegółowe:

Osoba uczestnicząca w zajęciach:

Wie:

- kim mogą być OzN, jak/ie stereotypy i uprzedzenia mogą wpływać na ich relacje z OzN,
- z jakimi wyzwaniem mierzą się OzN w teorii i praktyce.

Potrafi:

- wyszukać informacje na temat OzN i wykorzystać zdobytą wiedzę,
- współpracować w grupie,
- myśleć krytycznie, kreatywnie i strategicznie.

Rozumie:

- jak stereotypowa reprezentacja OzN wpływa na myślenie o OzN i relacje z osobami bez niepełnosprawności.

Metody i sposoby realizacji celów:

- uczenie się w działaniu - praca w grupach, prezentacja wyników pracy grup,
- uczenie się przez zabawę – kreatywna praca nad scenariuszami.

Forma pracy:

Grupowa

Przebieg i opis zajęć:

1. Powitanie uczniów i uczennic, przedstawienie tematu i przebiegu zajęć, które będą się składały z pracy w grupach nad zadaniami z karty pracy oraz części pracy kreatywnej nad scenariuszami.
2. Osoba prowadząca prosi o przedstawienie się wszystkich uczestników/uczestniczek zajęć i o podzielenie się tytułem swojego ulubionego filmu, serialu lub książki. Ważne, by osoby uczestniczące mogły się trochę lepiej poznać. Jeśli jest taka możliwość, to uczniowie/uczennice mogą podpisać się na naklejkach oraz przyklejają je w widocznym miejscu, dzięki czemu będą mniej anonimowi dla osoby prowadzącej.
3. Następnie osoba prowadząca dzieli uczestników/czki na mniejsze 3-4 osobowe grupy według dowolnej metody (np. poprzez odliczanie czy rozdanie żetonów czy innych przedmiotów, z których każdy ma inny kolor lub kształt). Każdy rodzaj tworzy jedną grupę. Prosimy uczennice i uczniów, aby usiedli w grupach oraz wybrali liderkę bądź lidera grupy.
4. Przedstawienie zasad dalszej pracy powinno nastąpić już po utworzeniu grup i zajęciu przez nie miejsc przy oddzielnych stolikach. Każda z grup dostaje kartę pracy oraz egzemplarz książki (jeśli dana biblioteka dysponuje większą ilością, to każdy uczestnik/czka może pracować ze swoim egzemplarzem). Kartę pracy grupa podpisuje nazwą wybranego żetonu.
5. Jeśli to możliwe, to warto, by osoba prowadząca zaprosiła osobę z niepełnosprawnością na te zajęcia, by ta opowiedziała o swoim 'zderzeniu' z popkulturą, czyli subiektywną oceną reprezentacji OzN w literaturze, filmie czy mediach na poziomie dostosowanym do możliwości uczniów/uczennic.
6. Następnie osoba prowadząca zleca grupom wykonanie kart pracy w ciągu zadanego czasu.
7. Po wykonaniu kart pracy przez wszystkie grupy osoba prowadząca zaprasza grupy do przedstawienia wyników swojej pracy. Z jednej strony chodzi o podzielenie się refleksjami z pracy z książką, a z drugiej zaprezentowanie ich pracy nad scenariuszami. Jeśli jest na to przestrzeń, to Jury (złożone np. z osoby prowadzącej i zaproszonej osoby z niepełnosprawnością) może wyróżnić najciekawsze scenariusze i je nagrodzić (w ramach dostępnych możliwości).
8. Na zakończenie odbywa się dyskusja w grupie nad zajęciami w ramach której uczniowie/uczennice mają możliwość podzielenia się spostrzeżeniami i wnioskami. Jeśli grupa jest mniej aktywna, to najlepiej podsumowywać ćwiczenie stolikami/grupami zadając pytanie jakie są ich refleksje po ćwiczeniu oraz czego się nauczyli. Można też zapytać o to całą grupę, jednak trzeba się liczyć z ograniczeniami czasowymi i oporami niektórych przed zabraniem głosu na forum całej grupy.
9. Na zakończenie zalecamy rozdanie krótkich ankiet ewaluacyjnych z prośbą o podzielenie się uwagami, podziękowanie za udział i pokazanie uczniom/uczennicom gdzie mogą rozwijać swoją wiedzę na temat OzN lub jak mogą działać w ich społeczności lokalnej.

Potrzebne materiały:

- Wydrukowane karty pracy dla każdej z grup oraz czyste kartki dla wszystkich obecnych, wzór ankiety ewaluacyjnej,
- Książki „O osobach z niepełnosprawnościami”,
- Żetony,
- Wskazane są jakieś drobne nagrody: jakieś gadżety, pendrivy lub powerbanki dla zwyciężkich grup (jeśli pozwolą na to fundusze).

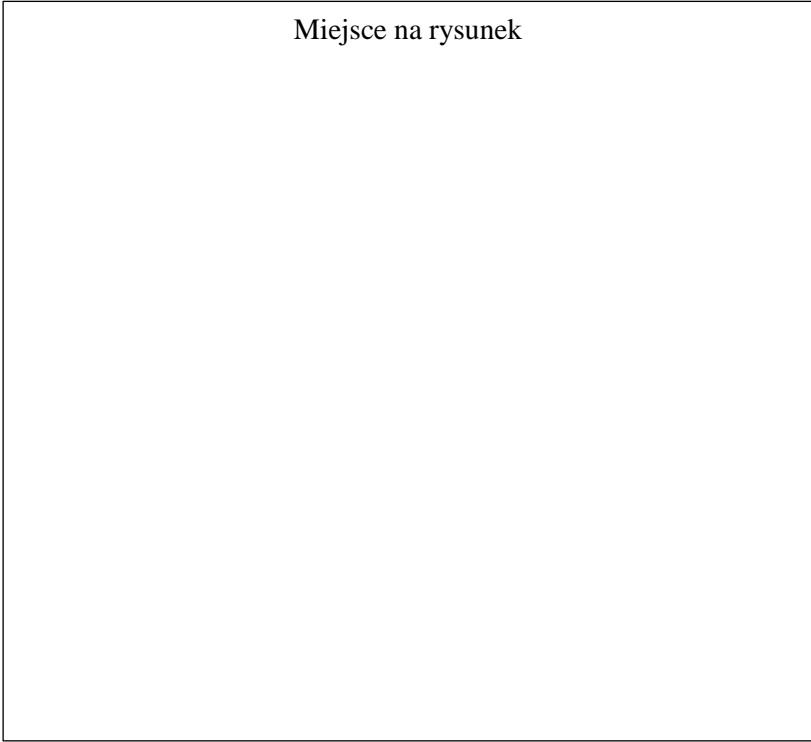
KARTA PRACY – POPKULTURA

1. Zamknij oczy na chwilę i w ciszy wyobraź sobie osobę z niepełnosprawnością. Po chwili otwórz oczy i naszkicuj ją na kartce papieru.

Potem zobacz jak to zadanie wykonali pozostali członkowie zespołu. Wybierzcie jedną z tych ilustracji (według dowolnego kryterium) i wokół tej postaci napiszcie wspólnie Wasze skojarzenia. Niech każda osoba napisze co najmniej 3.

(czas na realizację: 5-10 minut)

Miejsce na rysunek

Miejsce na skojarzenia

2. Następnie zastanówcie się w grupie, czy ktoś z Was zna osobiście choćby 1 osobę z niepełnosprawnością.

Jeśli ktoś z Was zna taką osobę, to porozmawiajcie o tym, czy te skojarzenia, które poprzednio napisaliście rzeczywiście mają coś wspólnego z tą osobą. Jeśli nikt z Was nie zna osobiście osoby z niepełnosprawnościami, to pomyślcie o jakiejś osobie publicznej z niepełnosprawnością. Porozmawiajcie w grupie na następujący temat:

Czy Wasze skojarzenia z poprzedniego zadania mają coś wspólnego z tą osobą z niepełnosprawnościami, którą osobiście znacie? Tak? Nie? Dlaczego? Jak w praktyce wygląda jej życie?

(czas realizacji do 10 minut)

3. Wyszukajcie w książce informacji, ile jest w Polsce osób z niepełnosprawnościami, a ile w Unii Europejskiej.

Informacje wpiszcie poniżej:

Liczba OzN w Polsce

Liczba OzN w UE

Czy to więcej czy mniej niż się spodziewaliście? Jak myślicie czy te dane przedstawiają wszystkie osoby z niepełnosprawnościami faktycznie żyjące w tych krajach - a jeśli uważacie, że nie podajcie swoje wytłumaczenie.

(czas realizacji: do 10 minut)

4. A teraz zerknijcie na stronę książki dotyczącą reprezentacji.

Zapoznaj się z informacjami w książce jak zazwyczaj przedstawiane są OzN (zob. stronę poniżej). Co o tym sądzisz? Zdziwiło Cię to?

to ukazywanie w dziełach kultury i popkultury realnie istniejących grup ludzi – osób o określonym kolorze skóry, wyglądzie, budowie ciała, poci, religii. Pozwala utosiwić się z postaciami i zapoznać z historiami podobnymi do tych, które samemu się przeżywa. Jest szczególnie ważna w przypadku osób należących do mniejszości i grup dyskryminowanych, czyli tych reprezentowanych najrzadziej. Może pomóc przełamywać szkodliwe stereotypy, zwiększać świadomość i widoczność, a także budować poczucie przynależności i bycia akceptowanym.

Dobra, czyli bliższa rzeczywistości reprezentacja nie opiera się na utartych schematach i stereotypach, nie używa przynależności postaci (np. stopnia jej sprawności, orientacji psychoseksualnej czy koloru skóry) jako jedynej cechy, która tę postać wyróżnia.

NA PRZYKŁAD W POPKULTURZE OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ZWYKLE PRZEDSTAWIANE SĄ JAKO:

- złoczyńcy: Potwór Frankensteina, Darth Vader („Gwiezdne wojny”), Kapitan Hook („Piotruś Pan”), Joker (seria o Batmanie),
- półroboty: Luke Skywalker i jego ręka („Gwiezdne wojny”), Terminator, RoboCop,
- osoby zasługujące na litość: Tim („Opowieść wigilijna”), Quasimodo („Dzwonnik z Notre Dame”),
- osoby definiowane wyłącznie poprzez swoją niepełnosprawność („Star Trek”),
- osoby ze specjalnym darem: Kasandra i Pytia w mitologii greckiej (wyrocznia), Ofelia („Hamlet”), Biała Królowa („Alicja w Krainie Czarów”), Spoon Boy („Matrix”),
- osoby z niezwykłą wolą realizacji swoich zamierzeń („Mój biegun”, „Spełnienie marzeń”),
- osoby zależne od innych („Nietykalni”),
- inspiracja dla osób pełnosprawnych („Teoria Wszystkiego”, „Piękny Umysł”, gdzie niepełnosprawność jest ukazywana jako „kara za winy” czy też „najgorsze, co może być” w taki sposób, by dowartościować pełnosprawnego widza).

OTO PRZYKŁADY (PRAWIE) DOBREJ REPREZENTACJI, CZYLI BOHATEROWIE I BOHATERKI, KTÓRZY MAJĄ WIELE CECH OPRÓCZ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI. SPRAWDŹ W INTERNECIE, DLACZEGO TAK UWAŻAMY:

- Furiosa („Mad Max. Na drodze gniewu”),
- Czakawa („Jak wytresować smoka”),
- Ciastek („Shrek”),
- House („Doctor House”),
- Carrie Mathison (serial „Homeland”).

DODAJ SWOJE PRZYKŁADY:

.....
.....

5. A teraz możecie uruchomić pokłady Waszej fantazji! Pomyślcie o ulubionej książce lub filmie czy serialu.

Jeśli nie ma w nim wątku związanego z niepełnosprawnością lub bohaterów/ek z niepełnosprawnościami, a przecież statystycznie stanowią oni około 1/6 populacji, to wprowadź tę problematykę. Wspólnie z grupą podejmijcie decyzję za jakie dzieło literackie lub filmowe chcecie się zabrać i opracujcie wspólnie scenariusz 1 odcinka lub koncepcję 1 rozdziału. Do dzieła!

(czas na realizację 30 minut)

Wybierzcie osobę/y odpowiedzialne za prezentację rezultatów na forum grupy. Prezentacja nie powinna być dłuższa niż 3-5 minut.

Uwaga: dla miłośników Harry'ego Pottera polecamy następujące strony:

SKORO OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ STANOWIĄ ZWYKLE OKOŁO 10% POPULACJI, TO DLACZEGO W ZNAKOMITEJ WIĘKSZOŚCI KSIĄŻEK CZY FILMÓW NIE MA W ZASADZIE BOHATERÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ?

POMYŚLMY PRZEZ CHWILĘ NA PRZYKŁAD O...

„Harrym Potterze”, w którym nie ma w zasadzie bohaterów z niepełnosprawnością (prócz rodziców Neville’a Longbottoma czy profesora Moody’ego, który stracił oko i poruszał się o lasce).

Czy świat Harry’ego Pottera byłby dostępny dla osób z niepełnosprawnością? Czy Hogwart miałby schody przystosowane dla osób z trudnościami ruchowymi? A skoro plan zamku był dezorientujący nawet dla pełnosprawnych i bystrych czarodziejów, w jaki sposób poruszałby się po nim osoby niewidome? A co z czarodziejami z dysleksją, którzy mieliby problem z czytaniem zaklęć? Jak powinny wyglądać wspólne posiłki, by czarodzieje ze spektrum autyzmu byli tam mile widziani?

Wyobraź sobie, że powołano Cię na stanowisko Dyrektora/Dyrektorki ds. Dostępności Szkoły Magii i Czarodziejstwa Hogwart. Zaproponuj rozwiązania powyższych (lub jeszcze innych) problemów:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

CO BY SIĘ STAŁO, GDYBY HERMIONA GRANGER PORUSZAŁA SIĘ NA WÓZKU LUB BYŁA DZIEWCZYNĄ Z ZESPOŁEM ASPERGERA?

Dla fabuły - nic, bo to przecież świat magii. Natomiast przynajmniej 500 milionów czytelników i czytelniczek na całym świecie czytałoby o wspaniałej, mądrej, bystrej, ambitnej dziewczynie, która przy okazji jest osobą z niepełnosprawnością.

Uwaga! Według niektórych aktywistów/ek Hermiona Granger ma wiele autystycznych cech. Niestety nie jest to informacja otwarcie zakomunikowana przez J.K. Rowling, autorkę książki.

6. Czas na prezentację rezultatów pracy Waszej grupy!

Dzięki wielkie!!!